

ANDREW M. GREELEY

A SMARAGD-SZIGET

ARANYA

ANDREW M. GREELEY
A SMARAGD-SZIGET
ARANYA

MÆCENÁS

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Andrew M. Greeley: *Irish Gold*
A Forge Book. Published by
Tom Doherty Associates, LLC, New York
© 1994 by Andrew M. Greeley Enterprises, Ltd.

Fordította *Sóvágó Katalin*

Fedélterv:

Hungarian edition
© by Maecenas Könyvkiadó, 2007

Hungarian translation
© by Sóvágó Katalin, 2007

*Andrew-nak, Neilnek, Kathrynnnek, Kristine-nek, Norának, Brigitnek...
valójában mindenkinek*

A zavaros időszak Írországának leírása történetileg hiteles. A Galway Szabadcsapatot én találtam ki. Sem Daniel O'Kellynek, sem William Readynek nem volt valóságos ihletője.

Továbbá tudomásom szerint nem létezik semmiféle Szent György és Szent Patrik Fraternitás.

Michael Collins halála máig rejtély. Az én kísérletem a magyarázatra a képzelet műve. Nem azt írom le, ami történt, hanem ami megtörténhetett volna.

„A szeretőknak úgy kellene bánniuk egymással, mint a félénk gyermekekkel.”

Ingmar Bergman

„A szerelmes ifjúság azt képzei, hogy korlátok nélkül élheti világát. Ám a hormonoknak van társadalmi eredetük, rendeltetésük és következményük.

A szabadság és a tavasz boldog önkívületének meghitt pillanataira mindig rávetődik a családok árnyéka, amelyekből a szeretők jöttek – és a családé, amely felé tartanak.”

Patrick O'Connor

„Halálát nem is az teszi igazán tragikussá, hogy hol és milyen körülmények között gyilkolták meg, nem is az, hogy nagyszerű fiatalságának virágában öltek meg egy ír férfit... Sokkal több volt a gerillaharc géniuszánál. Harmincegy évesen, alig öt év közéleti tevékenység után hazai és nemzetközi hírességnek számított. Épp csak megérintette a nagyság. Ha végigmehetett volna azon az úton, amelynek az elején állt, olyan magaslatokra jut, mint őelőtte egyetlen ír sem. Az ír közemberek legalábbis hittek benne, hogy még sokáig hasznát vehetik hősiességének, bátorságának, szervezői, vezetői és államférfiúi tehetségének... Collins halálában az a legszomorúbb, hogy egyáltalán megtörtént. Ugyanolyan szükségtelen volt, mint a gyilkos polgárháború, amely ellen ez a könyörületes realista elszántan küzdött, és megakadályozásáért oly sok mindent kockáztatott.”

Leon O'Broin: *Michael Collins* (1980)

„Este tizenegy és negyed tizenkettő között bezörgettek hozzám. A házvezetőnőm ajtót nyitott, aztán szólt, hogy engem keresnek. Egy katona és egy helyi civil állt az ajtóban. A katona megkért, hogy jöjjenek ki, mert egy bajtársát meglőtték.

Sötét éjszaka volt, a katona ócska karbidlámpája nagyon gyatrán világított. Kimentem az útra, ahol a konvoj megállt és a katona fekküdt. A fiatal tiszt, aki az ölébe fektette a halott fejét, szólni sem bírt a zokogástól.

A halott arca véres volt. Elmondtam a bűnbánók imáját meg még más imádságokat, és keresztet vetettem. Kértem a tisztet, hogy várjanak, amíg kihozom a házból a szentelt olajat, de mire visszajöttem, a konvoj elment.”

Egy Cork megyei plébános vallomása

1.

– Az írek mások – mondtam a fekete hajú lánynak, akinek az arca egy pogány kelta istennőé is lehetett volna. – Hasonlítanak az emberiség fennmaradó részére, a nyelvük nagyjából emlékeztet a mienkre. Soknak még a neve is azonos a mieinkkel. De ezzel együtt is annyira mások, mintha egy másik bolygóról csöppentek volna ide.

Sosem találkoztam pogány kelta istennőkkel, de ez a lány olyan volt, amilyenek a hősmondák alapján képzeltem őket.

– *Húgyagyú fostaliczka!* – háborodott fel a lány.

Nem éppen istennőhöz illő szókincs, ugye?

Megfogadtam, hogy kerülni fogom a nőket, amire jó okaim voltak, gondoltam én. Ám, mint a bátyám, George tiszteletes kifejtette, a hormonok hajlamosak kiszámíthatatlanul viselkedni.

Honvágym volt, összezavarodtam, és egy kicsit féltem. Minden porcikám sajgott a tegnapi hirigtől a Baggot Streeten. Azon ettem magamat, hogy apó, az én drága öregapám terrorista gyilkos lehetett fiatalon. Egy kis együttérzést szerettem volna.

Női együttérzést.

Egy fiatal nő együttérzését.

– Rögtön itt van rá egy példa. – Előrehajoltam, hogy jobban hallja a hangomat, mert a diákság rettenetes lármát csapott a kocsmában. Ez a kocsmá az O'Neill volt a Suffolk Streeten, szemközt a Szent András-templommal. – Mit is mondott, hogy hívják?

– Semmit! – Fenyegetően összevont szemöldöke azt üzenete, hogy zavarom a világgazdaság tanulmányozásában, és ha nem tanúsítok jobb modort, átmegy más asztalhoz.

– Én Dermot vagyok – szóltam rózsás derűvel. – Dermot Coyne, Dermot *Michael* Coyne. A sötét idegen fia, mint ezt valószínűleg tudja.

– *Hülyegazdagjenki!*

A kisleány – nem lehetett idősebb húsznál – lélegzetelállító

szépség volt. Legalábbis a tejfehér bőr és a derékig érő fekete haj rendkívüli szépséget sejtetett. A többi részét sötétkék, csuklyás vi-harkabát, farmer és szürke pulóver takarta, mely utóbbira a „Dublin Millennium” szavakat írták sötétkék betűkkel. Ez sem éppen istennői szerelés. Finom csontú, vékony arca az a fajta volt, amely a női magazinok címlapjáról fixírozza a világot – azzal az el-téréssel, hogy a címlaplányok szemében nem kísértenek sejtelve-sen a lápok, a druidák és az óir költészet. Ez az arc a járomcsont-tól lefelé olyan elegáns lendülettel keskenyedett, hogy valósággal esdekelt egy megnyugtató, gyöngéd férfikéz cirógatásáért. Ám az ívet lezáró, akaratos áll arra figyelmeztette a tolakodó vagy tola-kodni óhajtó férfikezeket, hogy ajánlatos lesz jól viselkedniük, mert nagyon megbánhatják.

Jó kis romantikus vagyok, ugye?

Mi másért lebzseltem volna O’Neillnél, saroknyira a Trinity College-tól? A sötét kocsmába, amely úgy szaglott, akár egy sörgyár egy esős napon, beszivárgott az utcán örvénylő köd, és kiszáríthatatlan párával itatta át a falakat, a padlót, az asztalokat és a lármázó if-júság ruháját. Az én barátnőm a fény és a meleg oázisa volt a sötét-ség nyálkás, gyászos sivatagában. Kék szemű, szűz druida fény.

– Ez is az én véleményemet támasztja alá – folytattam a vitat-kozást, mert nem szabadulhattam gyanakvó szemének kék suga-rából. – Beszél írül?

– Jobban, mint maga angolul – mordult rám. – Továbbá tanul-ni próbálok a kurva világgazdasági tesztre. Ezért is nem ül senki az asztalomnál.

– Dehogynem, ül valaki, nevezetesen Dermot Coyne. Árulja el nekem, ó, névtelen – mosolyogtam a legbehízeltgőbb grüberlis mo-solyommal –: hány trágár szó is van a maguk nyelvében?

Harciasan fölemelte az állát.

– A mienk tiszta és kedves nyelv!

– Meg vagyok lepve! – Közelebb hajoltam, úgy, hogy kísértő ajka alig húsz centire volt az enyémtől. Rögtön belehasított a bor-dáimba a fájdalom. – Azt vártam, azt fogja mondani, hogy kurvá-ra kedves nyelv.

Csak nem a mosoly árnyéka az, amit látok? Milyen lenne, ha levénné a viharkabátját?

– Nos tehát – folytattam higgadt fejtegetésemet –, hadd meséljek el magának valamit! Volt alkalmam részt venni egy eseményen, midőn kutatásokat végeztem erről az idegen fajról, amely állítása szerint néminemű rokonságot ápol a mi ártalmatlan ír-amerikai törzsünkkel. Kutatásaim érdekében kulturális gyakorlatra indultam egy művészeti központba, amelyet ön, ó, bűbajos névvel, bizonyosan ismer. Az a neve, hogy Croke Park.

Kicsit fényesebb lett a mosolya. Nagydarab jenki voltam, valószínűleg gazdag, mert a jenki azok szoktak lenni, valószínűleg ki is akartam kezdeni vele, mert a gazdag jenki hímek így szokták, de rajtam legalább lehetett mosolyogni. A szívem pedig gyorsabban vert a mosolyától, holott okulhatott volna korábbi csődjeiből a szerelemben.

Jelzem, egyáltalán nem akartam kikezdeni vele. Volt nekem éppen elég bajom, nem kellett még egy nővel is összegabalyodnom. Nem kívántam én egyebet, csak egy kis anyáskodó együttérzést, mivel a közelmúltban balszerencsémre találkoznom kellett a Különleges Ügyosztállyal, ami szépítő kifejezés a helyi titkosrendőrségre. Ám egy huszonöt éves, független fiatalember akaratlanul is úgy mér fel egy lányt, mint lehetséges ágytársat, sőt ki tudja, akár lehetséges társat is majd egyszer valamikor – még ha édesanyám szentül meg is van győződve róla, hogy tipikus ír agglegény lesz belőlem. A felmérés annál alaposabb, ha a lány, aki velünk átellenben ül a füstös dublini kocsmaszasztalánál, a létező legszebb arccal van megáldva, és az arcát még csodálatosabbá teszi, hogy hírből sem ismeri a sminket.

– Akár találhatsz is Írországból egy kedves kislányt, akit majd hazahozol! – örvendezett mama, amikor utoljára beszélünk telefonon.

– Olyat, mint anyád?

Mama nevetett.

– Hát kicsinek csakugyan kicsi volt!

Olvasóm azt mondja, hogy hiszen én kezdek szerelmes lenni? Édes barátom, én másnaponként szerelmes leszek, de meg is ma-

radok ennyinél. Flört és felhővés lesz belőle, de nem olyan szerelem, amelyből kinéz egy tartós kapcsolat. Volt szerencsém ismerni azt is, nem kérek belőle többet.

Mindenesetre ennek a lápi leányzónak a hatására máris felülvizsgáltam azt az álláspontomat, hogy a női szépségért felelős gének kivándoroltak Amerikába.

– Maga az All Ireland meccsen volt a Croke Parkban, ugye? – kérdezte a lány, és közben türelmetlenül dobolt a golyóstollával a noteszán.

– Bizony ott, ahol a Cork elpáholta a Mayót. Egy aranyos öreg mayói dáma mellett ültem, aki a rózsafüzért mondta, mielőtt elkezdődött a meccs. Aztán amikor elkezdődött, eltette az olvasóját, és harsányan biztatni kezdte a játékosokat. Voltam olyan körültekintő, hogy feljegyeztem egyik jellegzetes kifejezését. – Elővettem Savile Row-i zakóm zsebéből a noteszomat. – „Jézus, Mária, Szent József! Slattery, az istenedet, mit tökörészel? Rúgd már be azt a kurva labdát, ahelyett, hogy a seggedet mereszted!”

Összecsaptam a noteszt. A névtelen lány kacagott, telt, bársonyos, ellenállhatatlan hangon.

– Lehet, hogy másik bolygóról jöttünk, de legalább nem vagyunk unalmasak.

– Ezt, bűbajos névtelen, nem fogom vitatni.

– Énekelj valamit, Nuala! – bődült el valami drabális marha zsíros corki tájszólásban.

– Nem látod, hogy világgazdaságot tanulok? – tiltakozott asztaltársnőm vajmi kevés meggyőződéssel.

– Nem is tanulsz! – rikoltotta egy nő. – A jenki agyát fűzöd. Énekelj!

– Énekelj! – csatlakozott a kórus, és kérésük nyomatékosítására verni kezdték korsójukkal a bizonytalan lábakon álló, retkes asztalokat.

– Szentséges Brigitta anyám! – Nuala (mert az ő nevének kellett lennie) hatalmasat sóhajtott.

Rám kacsintott, felállt, ledobta a zubbonyát, és előhúzott az asztal alól egy gitárt.

E mozdulatsor alatt a felsőteste igézően megközelítette az arcot. Hát ez felülmúlta a legvadabb, vagy fogalmazzunk úgy, hogy a legrágárabb reményeimet.

De még jobban elállt szemem-szám, amikor rázendített – és írül énekelt. Lány, mégis erőteljes hangja betöltötte a kocsmát, suttogássá halkítva a diáktársak zsinatolását. A kitaró jövés-menés ugyan nem szűnt meg, de legalább lábujjhegyen lopakodtak a bárpulthoz. A srácok lelkesen éljeneztek. Engem annyira megigézett, hogy elfelejtettem tapsolni, amit ő észre is vett, és rendkívül csúnyán nézett rám.

A közönség újabb dalt követelt. Nuala kérette magát egy kicsit, senkit meg nem tévesztő vonakodással, aztán olyan altatót énekelt, amitől szerettem volna csecsemő lenni ismét. Észrevettem, hogy a söröskorsója majdnem kiürült, akárcsak az enyém, és a pulthoz osontam tankolni.

Mire végeztem a pultnál, a bölcsődal is véget ért. Nuala kerülte a tekintetemet. Attól tartottam, vissza se jön az asztalunkhoz.

– Sok sikert a darabhoz, Nuala! – kiáltotta valaki.

– Király lesz! – tódította valaki más.

Nuala megállt az asztalnál. Fenyegetően magasodott fölém.

– Milyen darabhoz? – kérdeztem óvatosan.

– Egyetemi színpad. – Vészjóslóan meredt rám, mint aki mindjárt felkapja a világgazdasági jegyzeteit, és kicsörtet a kocsmából.

– „*A nyugati világ bajnoka*”.*

– És maga őt játssza?

– Kit?

– Pegeen Mike-ot. Ki mást?

– Őt.

– „Hát akkor hat vég szövet egy sárga ruhához. Egy pár fűzős cipő, rézringlikkel. Esküvőre alkalmas kalap. Sűrűfésű...”

Nuala figyelmesen hallgatta, hogyan szavalom a dráma kezdő sorait.

– Jobb, mint én – jegyezte meg, miközben ugyanazzal a vérfor-

* J. M. Synge (1871–1909) színdarabja az ír „vadnyugatról”. (*a fordító*)

raló mozdulatsorral eltüntette a gitárját az asztal alatt. – Persze, ma már botrány lenne, ha egy nőnek öltözött férfi játszaná Pegeent.

– Gyönyörűek voltak a dalok, Nuala.

– Á, az első csak egy érzelgős vacak. Egy nő nyafog valami nagy málé után, aki lelépett. Mellesleg nem kell a söre! – Haragosan eltolta a korsót.

– Nuala... Ez a Fionnuala rövidítése, ugye?... Nem próbálom elcsábítani. Nem mintha nem lenne érdekes és kellemes gyakorlat, de most éppen nem ezen jár az eszem. Csak azt szeretném, ha barátok lennénk, ha nincs kifogása ellene.

Habozva nyúlt a korsójáért.

– Szóval homokos?

– Hölgyem, ha tudná, miféle gondolatok cigánykerekeztek az agyamban, miközben énekelt, nem kérdezne ilyet.

– Nincs a homokossággal semmi baj! – Hajnalszínre pirult, és lesütötte a szemét.

– Tehát Nuala?

– Az. – Mereven nézte a korsóját, amelyet kényszeredetten tologatott a ragyás asztalon.

– És milyen név jár hozzá?

Habozott, mintha nem tudná eldönteni, átlépje-e ezt a határt.

– McGrail – felelte végül olyan hangon, mint aki nem tudja, nem követ-e el valami nagyon nagy hibát.

– Így már jobb. Most, hogy összebarátkoztunk, nyugodtan megihatja azt a sört, nem igaz?

Felnézett rám, és elvigyorodott.

– Hát persze, úgyis majd meghaltam a szomjúságtól, míg énekeltem!

Megpróbáltam betájolni a kiejtését. Nem emlékeztetett egyetlen tájszólásra sem, amelyeket megtanultam felismerni írországi tartózkodásom idején, ennek ellenére ismerősnek tűnt valamiért. Üde, könnyű, kedves akcentus volt, csipetnyi csúfondárosság lapangott a mélyén.

– Ezek szerint zenét és színjátszást tanul, Fionnuala McGrail?

– Dehogy! – háborodott fel. – Hát éhen akarok én halni? Hát

nincs elég munkanélküli ebben az országban? Agyalágyult idióta lennék, ha nem a könyvelést választanám!

– Pedig szép hangja van.

– Mi az, maga nemcsak megcsókolta a blarneyi követ, de rögtön le is nyelte?*

– Nem akartam megharagítani.

– De nagy hatökör maga, Dermot Coyne, ha annyit se fog fel, hogy tetszik a hízelgése, de ugyanakkor félek is tőle! Mellesleg honnan veszi a pénzt a méregdrága londoni ruháira?

Összeszorult a szívem, mert amit erre a kérdésre szoktam válaszolni, attól alakul ki a lányok zömében az a sziklaszilárd meggyőződés, hogy lökött pali vagyok.

– Nem tudtam, hogy ez egy diákkocsma. Különben be se jövök ebben az öltönyben. Nem akartam úgy festeni, mint egy *hülyegazdagjenki*.

– Érdekel is engem, hogy öltözik?!

Valószínűleg nem, Nuala McGrail. De az valószínűleg érdekelne, honnan veszem a pénzt.

De még ha érdekelne, akkor sem terhelhetnék az afférommal, amely az ír titkosrendőrséggel esett. Túlságosan fiatal vagy, túlságosan ártatlan, és az is lehet, hogy túlságosan szeretlek.

* Az ír néphit szerint a Cork megyei csodakőnek adott csók felruház az ékes-szólás vagy a hízelgés tudományával. (*a forðtú*)